

Vlugtenburg en archeologie

1 september 2013

Uit het verschillende kaartmateriaal en uit eerder onderzoek is de locatie van het voormalige Hof Vlugtenburg duidelijk geworden. Uit andere historische bronnen blijkt dat in 1625 hier al een boerderij stond en dat het hof Vlugtenburg al in 1724 wordt vermeld als een buitenplaats met een herenhuis, een vijver en bedrijfsgebouwen.

In 2005 is een proefsleuf gegraven op de locatie en lijkt de beschoeiing van de gracht rondom het hof gevonden te zijn. De projectie van de proefsleuf op het kaartmateriaal geeft inderdaad ook te kennen dat de sleuf ter hoogte van de gedempte gracht is aangelegd.

De verwachting is dat binnen de gracht op het voormalige eiland nog ondergrondse resten van het hof bewaard zijn gebleven. De meest waarschijnlijke locatie van het woonhuis op het eiland is helaas niet door de proefsleuf geraakt.

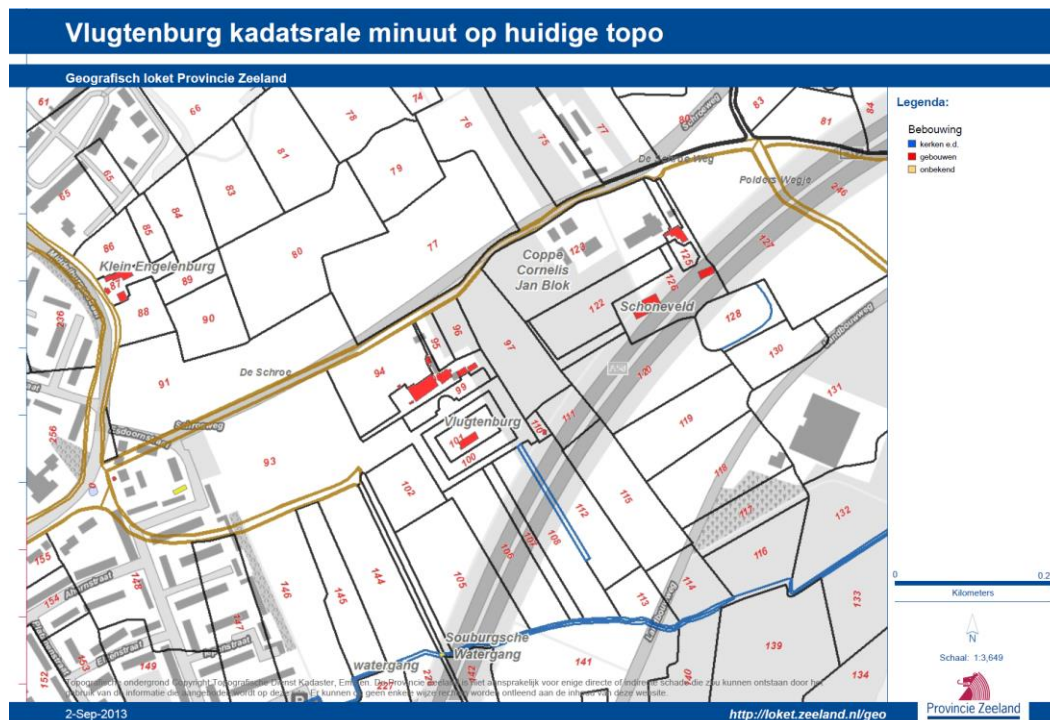
Het Hof Vlugtenburg staat nog niet op de kaart van Visser Roman uit ca. 1680. Wel is het hof duidelijk ingetekend door de gebroeders Hattinga op de kaart van Walcheren uit ca. 1750. Het hof is dus ergens aan het eind van de 17^e eeuw of in de eerste helft van de 18^e eeuw aangelegd. Op de kaart van de Hattinga's is de gracht rondom het herenhuis ook mooi te zien.

Huidige topografie op de kaart van de gebroeders Hattinga uit 1750 (bron Zeelandia Illustrata)

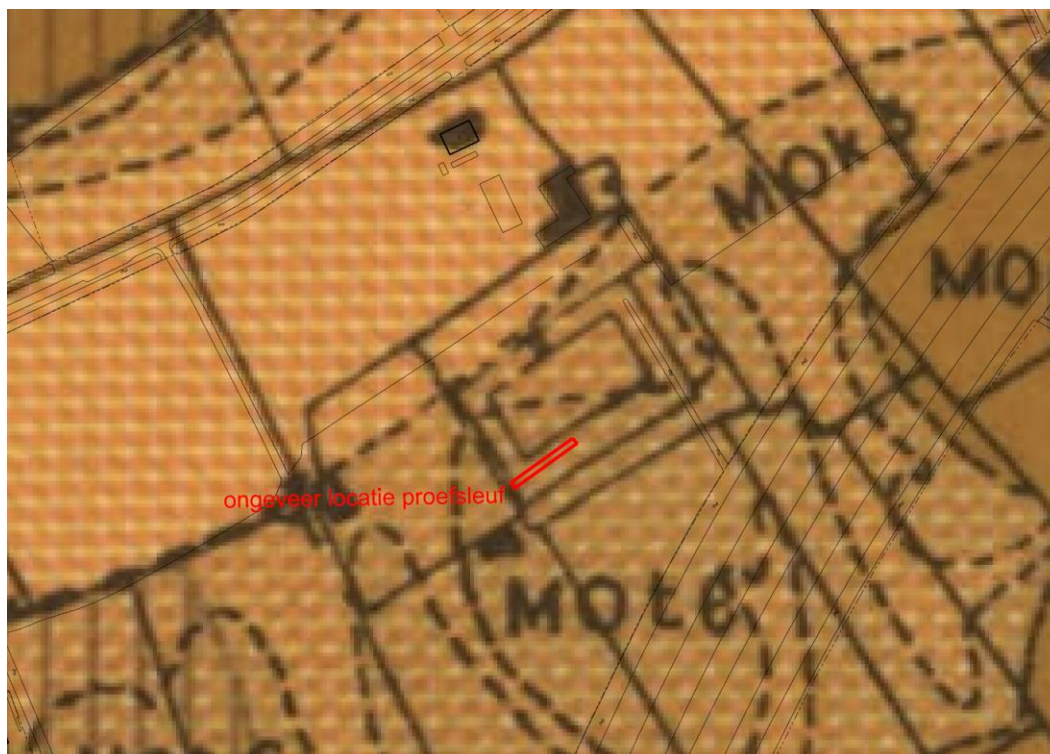
Het herenhuis op het eiland omgeven door de gracht is ook duidelijk nog in kaart gebracht op de kadastrale minuut uit 1832. Hier is te zien dat in de periode van deze kaart ten noorden van het eiland met het woonhuis andere grote gebouwen (schuren?) stonden. Het huidige huis Vlugtenburg is nog niet op deze kaart aangegeven, maar is volgens bronnen wel al in 1829 gebouwd. De huidige schuur is in 1872 gebouwd.

Op een nauwkeurige kaart uit 1912 is de gracht rond het eiland wel aangegeven en is op het eiland geen gebouw ingetekend. Het herenhuis is in 1899 voor afbraak verkocht. De koper kreeg tot 1 december van dat jaar de tijd om de woning tot een diepte van minstens een halve meter onder het maaiveld af te breken. De kans dat er behalve uitbraaksleuven van het woonhuis zelf nog archeologische resten zijn, is klein. In 1902 worden de schuur en het bruggetje over de gracht afgebroken.

Projectie van kadastrale minuut uit 1832 (rood, zwart blauw en bruin) op huidige topografie (grijs)

De gracht bleef langer open. Hij is nog ingetekend in de mooie bodemkaart uit 1953 opgesteld door Bennema en Van der Meer. De gracht is in 1962 gedempt.

De huidige topografie en de proefsleuf op de bodemkaart van Bennema en Van der Meer uit 1953

Aandachtspunt archeologie

Hoewel gebouwen en bijvoorbeeld bruggetje van de voormalige buitenplaats grondig lijken gesloopt te zijn, zal het terrein in de ondergrond nog voldoende sporen bevatten om een goed inzicht in de organisatie van het hof te geven. Dit blijkt uit de opgravingen van andere buitenplaatsen op

Walcheren. De Walcherse Archeologische Dienst adviseert dan ook verder onderzoek op deze locatie. Te denken valt aan een archeologische begeleiding door de WAD van alhier geplande graafwerkzaamheden.

De locatie van het voormalige eiland met herenhuis in blauw op luchtfoto uit 2009 en topografie

Bronnen

http://www.buitenplaatseninnederland.nl/Zeealand_beschrijvingen/OostSouburg_Vlugtenburg.html

Holthausen, O. 2003, Verkennend archeologisch onderzoek locatie Souburg-Noord te Oost-Souburg, Capelle aan den IJssel.

Holthausen, O. 2005, Waarderend archeologisch onderzoek aan de Schroeweg-Reijersweg (Souburg-Noord) te Oost-Souburg, inventariserend veldonderzoek met proefsleuven en waarderend booronderzoek, Capelle aan den IJssel